

BESZÁMOLÓ
A BALASSI BÁLINT MEGYEI KÖNYVTÁR
KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZERÉNEK
2019. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL

KÖNYVTÁRELLÁTÁS NÓGRÁD

BBMK KSZR

Készítette: Ferik Ibolya

BESZÁMOLÓ A BALASSI BÁLINT MEGYEI KÖNYVTÁR KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZERÉNEK 2019. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL

Intézményünk kistélepüléseket ellátó szolgáltatása 119 településre terjed ki Nógrád megyében. Szolgáltató rendszerünk a megye lakosságának 52%-a számára nyújt szolgáltatást az önkormányzatokkal megkötött szolgáltatási szerződések alapján.

A 2018-as évvel lezárult a Nógrád Megyei KSZR első öt éves ciklusa, mely a rendszer alapjainak lerakásáról, a szolgáltatás kiépítéséről és a működés feltételeinek stabilizálásáról szólt.

2019-ben új ciklust indítottunk, mellyel egyrészt folytattuk a korábban megkezdett munkát, másrészt új kihívásokkal is szembesülnünk kellett. Két fontos téma kapcsán kellett értékelni eddigi munkánkat: a KSZR könyvtárak használói körében végzett elégedettségi vizsgálat és a KSZR szakfelügyelet vizsgálat is az eddigi munka összegzésére, a továbblépési pontok kijelölésére ösztönzött minket.

2019-ben a szolgáltatás tartalmában, jogszabályi környezetében változás nem történt. Célunk továbbra is az volt, hogy megteremtsük a színvonalas, minőségi könyvtárhasználat feltételeit a kistélepüléseken. Ennek érdekében az önkormányzatokkal együttműködtünk a szolgáltató helyek korszerűsítésén, működési körülményeik javításán. A könyvtárosokkal pedig a szakmai munka megújítását segítjük, a szolgáltatások bővítése, a használók jobb kiszolgálása, új használói csoportok megnyerése érdekében. Munkánk során kulcskérdés a partnerség, a rendszeres kapcsolattartás és információcsera a fenntartók és a könyvtárosok irányában is.

A szolgáltató helyeken is sok változás történt, személyi változások, költözések, felújítások jellemezték a 2019-es évet. 17 szolgáltató hely épülete újult meg. 2019-ben Szirákon átadásra került az Nemzeti Kulturális Alap támogatásával kialakított új szolgáltató hely. A KSZR támogatásával Taron, Kállón, Mátraverebélyen új könyvtárat rendeztünk be.

A könyvtárhelyiségek berendezését, bútorzatát folyamatosan korszerűsítettük. 2019-ben 9 könyvtár bútorzata újult meg a megyei könyvtár és az önkormányzatok együttműködésével, az eddig említettekén kívül Dejtáron, Horpácson, Mátranovákon és Mátraterenyén, Szügyön, Zabaron. A könyvtárak belső tere új bútorok segítségével hívogatóbbá, otthonosabbá vált. Szeptemberben számítógépeket, nyomtatókat és egyéb informatikai eszközöket, valamint bútorokat, eszközöket és berendezési tárgyakat, illetve egyéb kiegészítőket szállítottunk ki a települési könyvtárakba. A felújításoknak és fejlesztéseknek köszönhetően nőtt a kisebb rendezvények megtartására is alkalmas szolgáltató helyek száma.

A szolgáltató helyek informatikai fejlesztése kiemelt feladat, mivel a korszerű szolgáltatások alapja az internethozzáférés. Minden könyvtárban szeretnénk elérni, hogy a könyvtárossal történő biztonságos kommunikációt szolgáló számítógép mellett legalább 2 használói számítógép is rendelkezésre álljon a kistépülési könyvtárakban. A szolgáltatás céljára tavaly 29 db számítógépet szállítottunk ki a településekre, melyeket a szükséges szoftverekkel ellátva kaptak meg a könyvtárak.

A KönyvtárMozi szolgáltatás elindításához szükséges eszközöket a múlt évben is biztosítottuk a jelentkezők számára. A szakmai munka színesítése érdekében diavetítőket és diafilmeket vásároltunk, melyek nagy sikert arattak a könyvtárosok és a közönség körében is. Szintén örömmel fogadták az új fejlesztő játékokat, asztali bábszínházakat, bábokat. A szolgáltató helyek

komfortosabbá tételéhez bútorokat és kiegészítőket is vásároltunk, új babzsákfotelek, asztalok, székek, íróasztalok kerültek beszerzésre. Lehetőséget biztosítottunk a felújított könyvtárak számára új könyvtári polcok vásárlására vagy készíttetésére.

Minden fejlesztés alapja az együttműködés, az igények, tervek egyeztetése, az önkormányzatok és a könyvtár együttműködésével minden könyvtár szintet léphet. Jó példa erre a múlt évben a sziráki és a tari könyvtárfejlesztés. Mindkét esetben közös akarattal, új helyen, teljesen megújított módon működik tovább a könyvtár.

A közcélú foglalkoztatás fokozatos leépítése következtében több helyen kicserélődtek a kistéleplési könyvtárosok, változott a szolgáltató helyek működési rendje. Csökkent az egész nap nyitva tartó könyvtárak száma, a heti nyitva tartási napok és órák száma is sajnálatosan visszaesett, ez meg is mutatkozik a forgalmi adatokban. A nyitva tartás csökkenése azt eredményezi, hogy a lakosok nem tudják olyan rendszerességgel használni a könyvtárat, mint korábban. Jelenleg 6 szolgáltató helyen nincs könyvtáros. Fontos lenne ezen álláshelyek betöltése, hiszen helyi könyvtáros nélkül a szolgáltatás folyamatosságát és szakmai háttérét biztosítani nem tudjuk. A könyvtári szolgáltatás biztosítása az önkormányzatok kötelező feladata, kérjük a fenntartókat, hogy találjanak megoldást a helyzetre és biztosítsák a megfelelő személyzetet, hogy ne legyen hosszabb szünet a könyvtárak működésében.

2019-ben a kistéleplési ellátás céljából közel 34 millió Ft-ot fordítottunk dokumentumbeszerzésre, ebből 28 millió volt a könyvbeszerzés, 6 millió pedig a folyóirat előfizetés. A múlt évben jelentősen megemeltük a folyóirat megrendelésre fordítható összeget. Településenként 50.000 Ft-ért rendelhettek lapokat a könyvtárak, így sokkal nagyobb választékból válogathatnak az olvasók a kiskönyvtárakban.

A megvásárolt könyvek nagyobb részét a csereállományban helyeztük el, de az év során 2 alkalommal – májusban és szeptemberben – biztosítottunk lehetőséget tartós letéti dokumentumok megrendelésére. Örömmel tapasztaltuk, hogy sokan jelezték a kéréseiket, így a beszerzéseket az egyes szolgáltató helyek számára „testre tudtuk szabni”. 2019-ben is rendszeresen biztosítottuk a letéti cseréket, de szállítási kapacitásunk szűkülése miatt kértük és kérjük a kiszállításhoz az önkormányzatok segítségét. Raktárunkban személyes válogatási lehetőséget biztosítottunk a könyvtárosok számára, illetve az igénylisták alapján csomagokat állítottunk össze, melyet a faluautó el tudott szállítani. Az év során az önkormányzatok segítségével és saját gépkocsinkkal 256 alkalommal 22.058 db cseredokumentum, 115 alkalommal 5.107 db tartós letéti dokumentum került kiszállításra a településekre. Így átlagosan 228 új dokumentum jutott egy-egy szolgáltató helyre. Lehetőség szerint 2020-ban is számítunk a könyvek szállításánál a segítségükre.

Segítettük a könyvtárak saját beszerzésű könyveinek feldolgozását, leltárba vételét. Minden általunk feldolgozott új könyv bekerült a szolgáltató rendszer elektronikus katalógusába. 2019-ben Nemti, Nógrádmegyer, Lucfalva, Galgaguta, Karancskeszti és Ipolyszög teljes állományát tártuk fel teljeskörűen. Nőtincsen, Nézsán, Héhalomban és Szirákon a könyvtárosok végzik a könyvtári állomány retrospektív feltárását. 81 könyvtár teljes állománya már kereshető az elektronikus katalógusban, számukra biztosítani tudjuk az elektronikus kölcsönzés lehetőségét, illetve lehetőség van az állományellenőrzés elektronikus elvégzésére is. Elektronikus katalógusunk elérhető: <http://corvina.bbmk.hu/WebPac.bbtddb/CorvinaWeb?action=advancedsearchpage>

A szolgáltató helyeken végzett állománygondozási feladatokat a beérkezett igényeknek megfelelően igyekeztük szervezni, de a felújítások, költözések miatt a terveinket néha át kellett ütemezni.

Állományellenőrzésre Bárnán, Mátraverebélyen, Nemtin, Nógrádmegyeren, Karancsságon, Varsányban került sor. Selejtezést, állományrendezést Csesztvén, Dejtáron, Honton, Mátraverebélyen, Nógrádsápon és Zabaron végeztünk. Új nyilvántartást alakítottunk ki Mátraszele és Terény számára.

A közösségi szolgáltatások terén továbbra is biztosítottuk az igénylők számára az évi 4 ingyenes rendezvényt, a programok összetételében, tematikájában az előző évek tapasztalataira építettünk.

A korábbi évekhez hasonlóan 2019-ben is kedveltek voltak programjaink, 99 település élt az ingyenes rendezvények lehetőségével, a KSZR támogatásával 362 program valósult meg a kistélepüléseken közel 20.000 fő részvételével.

A közös élményszerzés egyik formája a KönyvtárMozi, melyet kizárólag könyvtárellátási szolgáltatás keretében lehet igénybe venni. Jelenleg 33 regisztrált KönyvtárMozi pont található megyénkben, ebből 2019-ben 27 volt aktív. Az év során 213 vetítés volt a könyvtárainkban, a legtöbb vetítés Patakon, Karancskeszin, Ipolytarnócon, Kozárdon és Jobbágyin volt, de rendszeresen tartottak programokat Szarvasgedén, Szécsénkén, Nőtincsen, Litkén és Endrefalván is.

2019-ben új kezdeményezésünk volt az „Egy falu egy könyv” című könyvtári közösségépítő játék, melyre az ellátott kistélepülések csapatai jelentkezhettek. A választott könyvhöz és a könyvtárhoz kapcsolódó közös tevékenységek során kis közösségek formálódtak. A jó hangulatú, újszerű játékunkba bekapcsolódó csapatok közül heten elnyerték településüknek a „Könyvbarát Közösség” címet, melyet az Országos Könyvtári Napok keretében megrendezett közösségkovácsoló záró-programunkon vehettek át. Ezzel a kezdeményezéssel szerettük volna elérni, hogy a kistélepüléseken a könyvtárakban és a könyvtárak köré olyan kisközösségek szerveződjenek, amelyek a könyvtár népszerűsítése, támogatása mellett egy kulturális magot képeznek, a település kulturális életének szervezőivé, aktív résztvevőivé válnak.

A megyei könyvtár által szervezett vagy kezdeményezett programokon kívül több szolgáltató helyen saját ötletből és kezdeményezésre is valósítottak meg példaértékű olvasásnépszerűsítő és közösségi programokat. Könyvtárunk támogatja ezeket a kezdeményezéseket, és a KSZR szakmai napokon szeretnénk majd fórumot biztosítani ezen programok bemutatására.

Jelentősen nőtt a saját, vagy egyéb forrásból a szolgáltató helyeken megvalósult rendezvények száma, ennek vélelmezhető oka a DJP pontok és szolgáltatások elterjedése, és a szolgáltató helyek bekapcsolódása a helyi európai uniós pályázatok megvalósításába. Örvendetes, hogy színes, élénk kulturális és közösségi élet zajlik a kistélepüléseken.

A könyvtárban végzett szakmai és közösségi munka megújítását célozták szakmai rendezvényeink, továbbképzéseink is. 2019-ben gazdag szakmai programot kínáltunk a könyvtárosoknak. A Nemzeti Kulturális Alap támogatásával két szakmai napot tartottunk áprilisban „Az olvasóvá válás kezdetétől a tudatos és aktív olvasóvá válásig” címmel, melyeknek nagy sikere volt. Olyan, a gyakorlatban is alkalmazható módszereket, példákat mutattunk be a kollégáknak, amelyek új ötleteket adtak a szakmai munka megújításához.

Két alkalommal rendeztünk KSZR szakmai napot, mindkettő kissé rendhagyó volt, hiszen a megye határain túlra is kitekintettünk. Tavasz programunkon a Heves megyei kollégák módszereivel (E'mese vár) és tapasztalataival ismerkedtünk meg Tarnaleleszen és Egerben. Szeptemberben a megújult tari

könyvtár munkájába nyerhettünk betekintést, majd az internet veszélyeiről beszéltünk, végül „Az én könyvtáram” programban fejlesztett módszertanok további használatáról szóló tájékoztató után közös kirándulást tettünk Fallóskútra.

„Az én könyvtáram” országos könyvtárfejlesztési program szakmai rendezvényei és eredményei megyénk könyvtárosai számára szakmai megújulást hoztak. A szolgáltató helyek könyvtárosai is érdeklődéssel követték, és szívesen kapcsolódtak be a programokba, tevékenységekbe, rendszeres résztvevői voltak a szakmai napoknak. Aktív részvételüket jelzi, hogy két KSZR szolgáltató hely, Kozárd és Szirák vállalta az új módszertanok további alkalmazását.

2019-ben is tartottunk képzést a Corvina integrált könyvtári rendszer használatáról. A tanfolyamon a résztvevők a katalogizálás alapjaival és az elektronikus kölcsönzéssel ismerkedtek meg.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a szolgáltató helyek könyvtárosai részt vehessenek a szakmai rendezvényeken, képzéseken. Munkájukban, a helyben nyújtott szolgáltatásokban nagy jelentősége van azoknak az új információknak, ötleteknek, kapcsolatoknak, amelyeket programjaink révén megszereznek. Kérjük, támogassák könyvtárosukat, hogy be tudjanak kapcsolódni a szakmai rendezvényeken zajló munkába.

A könyvtárak tartalmi munkáját módszertani látogatásokkal, helyszíni segítségnyújtással is támogattuk. Munkánk során nélkülözhetetlen a rendszeres kapcsolattartás, a közös egyeztetés, a célok, tervek megbeszélése. Igyekeztünk minden településre eljutni, találkozni a fenntartókkal. Különös tekintettel azokra a helyekre, ahol fejlesztést terveztek, vagy ahol mi kezdeményeztünk változást. 2019-ben Borsosberényben, Csitáron, Ilinyben, Mátraverebélyen, Hollókőn, Legénden, Horpácson, Jobbágyin, Karancsságon, Lucfalván, Mátraterenyén, Mátranovákon, Márkházán, Nemtiben, Kállón, Dejtáron, Szalmatercsen, Taron, Zabaron, Szilaspogonyon, Cereden, Endrefalván, Etesen, Litkén, Karancsalján, Mihálygergén és Ipolytarnócon tettünk látogatást.

2020-ban is várjuk a fenntartók jelzéseit, mert a fejlesztésre vonatkozó elképzelések, tervek közös átgondolása és egyeztetése közös érdekünk.

A könyvtárosok napi munkavégzését figyelemmel kísértük, telefonon, online vagy személyesen mindig elérhetők voltunk, igyekeztünk válaszolni minden kérdésre. Praktikus segítségeket is nyújtottunk: az egységes és pontos statisztikai adatszolgáltatás érdekében biztosítottuk a könyvtárhasználathoz szükséges nyomtatványokat, dokumentumokat (olvasójegy, kölcsönzőtasak stb). Az új típusú statisztikai adatlaphoz kapcsolódóan új – nyomtatható vagy elektronikusan is vezethető – beiratkozási és munkanaplót készítettünk, mely honlapunkon <http://bbmk.hu/dokumentumtar> címen érhető el és tölthető le. Szintén letölthető formátumú egységes folyóirat nyilvántartó lapokat is készítettünk. 2019-ben is rendszeresen gyűjtöttük a könyvtárak negyedéves statisztikai adatait, hogy ki tudjuk szűrni az esetleges hibákat, és folyamatosan követni tudjuk az eredményeket.

Munkánk során egyre inkább előtérbe kerül a szolgáltatások minőségének biztosítása. Könyvtárunk 2020-ban pályázik a Minősített Könyvtár címre. Már évek óta a minőségirányítás jegyében szervezzük munkánkat, 2019-ben ez a törekvésünk tovább erősödött, erről tanúskodnak az egységesítési, szabályozási tevékenységeink. Ezek mellett fontosnak tartjuk a rendszeres és aktív kapcsolattartást, és a partnerek (könyvtárosok, önkormányzatok, használók) véleményének mélyebb megismerését. Ennek érdekében számos felmérést és elemzést végeztünk, hogy szolgáltatásainkat a meglévő igényekhez igazíthassuk, illetve feltérképezhessük az esetleges fejlesztési lehetőségeket. 2019-ben felmértük a szolgáltató helyek infrastruktúráját és eszközellátottságát, vizsgáltuk a humán erőforrás

ellátottságot. Igényfelmérést végeztünk a fejlesztésekkel, a KönyvtárMozival, a folyóiratokkal és az állománygondozással kapcsolatban. Egyik legnagyobb volumenű felmérésünk a 2019-es évben lezajlott átfogó használói elégedettség- és igényfelmérés volt, ahol a könyvtárhasználók véleményét kérdeztük a kistéleplési szolgáltatásokról. A beérkezett válaszokat kiértékeljük, az észrevételeket és javaslatokat figyelembe vesszük a szolgáltatás javítása érdekében. 2020-as terveinkbe is beépítettük azokat a legfontosabb elemeket, amelyekkel tovább szeretnénk javítani szolgáltatásunkat a használók, olvasók és más partnereink elégedettségének érdekében.

2019-ben országos könyvtári szakértői vizsgálatra került sor megyénkben, melynek során a Könyvtárellátási Szolgáltatási Rendszer működését vizsgálták meg. A szakértő 4 kistéleplési könyvtárba is ellátogatott. Bár még nem kaptuk meg a vizsgálatot lezáró jegyzőkönyvet, szolgáltató rendszerünk és szolgáltató helyeink: Jobbágyi, Lucfalva, Mátraverebély és Tar működése és szolgáltatásai is jól szerepeltek. Köszönjük az önkormányzatoknak és a könyvtárosoknak a vizsgálat során tanúsított segítségét, támogatását.

Összességében eredményes, sikeres évet zártunk. Köszönjük az önkormányzatok és a könyvtáros kollégák együttműködését!

Salgótarján, 2020. május 25.

A KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZER

2019. ÉVI TEVÉKENYSÉGE SZÁMOKBAN

Ellátott települések száma: 119 db

Ellátott lakosság: 98.836 fő

Használati adatok

Forgalmi adatok	
Beiratkozott olvasók száma	10.170 fő
Könyvtárlátogatók száma	79.937 fő
Kölcsönzött kötetek száma	15.604 db
Helyben használatok száma	65.101 db

Könyvtárfejlesztések

Felújított könyvtárak száma	
Épületfelújítás	17 db
Könyvtárhelyiség felújítás	15 db
Könyvtári bútorzat felújítás	9 db

Informatikai eszközfejlesztés, kiszállított eszközök

Informatikai-technikai eszközök	
Számítógép	29 db
Nyomtató	6 db
Digitális fényképezőgép	7 db
CD lejátszó	5 db
Fejhallgató	4 db
Vonalkódolvasó	2 db

Diavetítő+20 db diafilm	34 db
KönyvtárMozi eszközök	
Notebook	5 db
Projektor	5 db
Vetítővászon	6 db
Hangfalszett	4 db

Bútorfejlesztés a szolgáltató helyeken:

Bútor támogatás, polccsere támogatás: 5 település 1.150.000 Ft

Bútorzat, célbútorok, kiegészítők	
Olvasóasztal	11 db
Szék	44 db
Íróasztal	1 db
Irodai szék	4 db
Folyóiratállvány	7 db
Gyerekasztal	14 db
Puff	42 db
Babzsákfotel	90 db
Gyerekszőnyeg	15 db
Futószőnyeg	38 db
Tárolódoboz	11 db
Fogas	3 db
Parafatábla	12 db
Bábparaván + 2 db ujjbábkészlet	33 db
Papírszínház	27 db
Dekorációk, játékok	
Párna, asztalterítő, falikép	45 db
Tájékoztató táblák	87 db

Írószercsomag	37 db
Társasjátékok	64 db
Játékok (baba, autó)	81 db
Készségfejlesztő játékok	13 db

Dokumentumellátás

Dokumentumbeszerzés	Darab	Érték (Ft)
Könyvbeszerzés	13.565	27.654.352
Folyóiratelőfizetés	988	6.092.030
Összesen:	14.739	33.746.382

Letéti cserék

Letéti cserék	Alkalom	Darabszám
Csereletétek	256	22.058
Tartós letétek	115	5.107

Állománygondozás, állományellenőrzés

Állománygondozás, állományellenőrzés, feltárás	
Állományellenőrzés	6 település
Selejtezés, állományrendezés	6 település
Új nyilvántartás kialakítása	2 település
Teljeskörű állomány feltárás	6 település

Közösségi programok, rendezvények

A KSZR által biztosított közösségi programok, rendezvények	Alkalom	Résztevők
Gyermekprogramok	252	11.528 fő
Felnőtt programok	110	7.850 fő

KSZR rendezvények száma összesen:	362	19.378 fő
--	------------	------------------

Szakmai rendezvények, képzések

Rendezvény típusa	Alkalmak száma	Résztevők száma
Megyei szakmai nap	3	200
KSZR műhelynap	2	101
Corvina képzés	3	22
Összesen:	8	323

Állomány feltártság, a katalógusban teljeskörűen kereshető, elektronikus kölcsönzésre alkalmas könyvtárak

Teljeskörűen feltárt állománnyal rendelkező könyvtárak			
Alsópetény	Garáb	Mátranovák	Sóshartyán
Alsótold	Horpács	Mátraszőlős	Szalmatercs
Bánk	Hugyag	Mátraverebély	Szanda
Bárna	Iliny	Mihálygerge	Szarvasgede
Bér	Ipolyszög	Mohora	Szendehely
Bercel	Ipolytarnóc	Nagybárkány	Szente
Berkenye	Jobbágyi	Nagykeresztúr	Szilaspogony
Bokor	Karancsalja	Nagylóc	Szuha
Cered	Karancskeszzi	Nemti	Vanyarc
Csécse	Karancsság	Nézsza	Varsány
Cserhátsurány	Kazár	Nógrádmargal	Vizslás
Cserhátszentiván	Kétfodony	Nógrádmegyer	Zabar
Csesztve	Kisbágyon	Nógrádsipek	
Csitár	Kisbárkány	Nógrádszakál	
Dorogháza	Kisecset	Nőtincs	
Egyházasdengeleg	Kishartyán	Ósagárd	
Egyházasgerge	Kozárd	Patak	
Endrefalva	Kutasó	Piliny	
Erdőkürt	Legénd	Pusztaberki	
Erdőtarcsa	Lucfalva	Rákócziánya	
Felsőpetény	Ludányhalászi	Rimóc	
Felsőtold	Magyargéc	Ságújfalu	
Galgaguta	Márkháza	Sámsonháza	